

Rovaniemi

Perusturvalautakunta 22.2.2011 § 17 Liite 1

TOIMEENTULOTUKIOHJE

Rovaniemen kaupungin
perusturvalautakunta

TOIMEENTULOTUKIOHJE

Sisällysluettelo:

TOIMEENTULOTUKIOHJE	2
1. SÄÄNNÖKSET	3
2. OIKEUS TOIMEENTULOTUKEEN JA HAKEMISMENETTEY	4
3. TOIMEENTULOTUEN RAKENNE JA MÄÄRÄYTYMINEN	5
4. HUOMIOON OTETTAVAT TULOT JA VARAT	6
4.1 POIKKEUKSIA TULOJEN JA VAROJEN HUOMIOINNISSA	7
5. PERUSTOIMEENTULOTUKI	9
5.1 PERUSOSA JA SIIHEN SISÄLTYVÄT MENOT	9
5.2 PERUSOSA ERITYISTILANTEISSA	10
5.3 MUUT PERUSOSAMENOT	11
5.3.1 Asumismenot	12
5.3.2 Terveydenhuoltomenot ja sosiaalipalvelumaksut	14
5.3.3 Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut	15
6. TÄYDENTÄVÄ TOIMEENTULOTUKI	16
6.1 TAKUUVUOKRA, VUOKRAENNAKKO	16
6.2 MUUTOSTA AIHEUTUVAT KUSTANNUKSET	17
6.3 LAPSEN TAPAAMISESTA AIHEUTUVAT KUSTANNUKSET	17
6.4 VÄLTTÄMÄTÖN KODINIRTAIMISTO JA KODINKONEET	18
6.5 VÄLTTÄMÄTTÖMÄT LASTEN TARVIKKEET	18
6.6 MATKAKULUT	18
6.7 HAUTAUSKULUT	19
6.8 HARRASTEMENOT	19
6.9 ROMANIVAATETUS	19
6.10 PASSIT JA KANSALAISSUUSHAKEMUKSET	20
6.11 Opiskelusta aiheutuvat kustannukset	20
7. EHKÄISEVÄ TOIMEENTULOTUKI	21
8. KÄSITEMÄÄRITTELYÄ	21

TOIMEENTULOTUKIOHJE

Rovaniemen kaupungissa 1.1.2011 alkaen

1. SÄÄNNÖKSET

Suomen perustuslain 19 §:n 1 momentissa turvataan jokaisen oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Toimeentulotukeen on subjektiivinen oikeus silloin, kun sen myöntämisen edellytykset täyttyvät.

Toimeentulotukiasian käsittelyssä on huomioitava seuraavat säännökset ja ohjeistus muutoksineen:

Laki toimeentulotuesta 1412/1997 muutoksineen.

Sosiaalihuoltolaki 710/1982.

Hallintolaki 434/2003.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000.

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001.

Laki lapsen elatuksesta 704/1975.

Avoliittolaki 234/1929 muutoksineen.

Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 493/1999.

Laki sosiaalisesta luototuksesta 1133/2001.

Sosiaali- ja terveysministeriön opas toimeentulotuen soveltajille 2007:11.

Kunnilla on lisäksi mahdollisuus antaa omia soveltamisohjeita toimeentulotuesta. Näiden ohjeiden osalta tulee kuitenkin ottaa huomioon, että ne eivät saa rajoittaa viranhaltijoiden harkintaa päätettäessä perheen, tai yksilön oikeudesta toimeentulotukeen ja ne eivät voi muutoinkaan olla ristiriidassa lainsäädännön kanssa. Ohjeiden tarkoituksena on korostaa yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumista kunnassa. Lainsäännöksistä ja muista valtion toimenpiteistä johtuvat indeksi- ja tasokorotukset tehdään tähän ohjeistukseen ilman erillisiä päätöksiä.

2. OIKEUS TOIMEENTULOTUKEEN JA HAKEMISMENETTELY

Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta välttämätön toimeentulo.

Jokaisella on oikeus saada toimeentulotukea, jos hän on tuen tarpeessa, eikä voi saada toimeentuloaan ansiotyöllään, yrittäjätoiminnallaan, toimeentuloa turvaavien etuuksien avulla, muista tuloistaan ja varoistaan, häneen nähden elatusvelvollisen henkilön huolenpidolla tai muulla tavalla.

Jokaisella on velvollisuus kykynsä mukaan pitää huolta itsestään ja omasta elatuksestaan sekä siinä laajuudessa kuin avioliittolaissa, lapsen elatuksesta annetussa laissa ja muussa laissa säädetään, puolisonsa sekä alaikäisten lastensa ja ottolastensa elatuksesta.

Ei- kiireellinen toimeentulotuki haetaan hakijan vakituisesta oleskelukunnasta. Kiireellinen toimeentulotuen avuntarve arvioidaan siinä kunnassa, jossa hakija oleskelee kiireellisen avuntarpeen syntyhetkellä.

Mikäli toimeentulotuen tarve aiheutuu hakijan ollessa laitoksessa tai muussa palveluasumisyksikössä määräaikaissa asumismuodossa toisessa kunnassa, toimeentulotuen myöntää hakijan vakituinen oleskelukunta/asuinkunta. Hakijan oleskellessa toistaiseksi, esim. palveluasumisyksikössä toisessa kunnassa, toimeentulotuen myöntää se kunta, missä palveluasumisyksikkö sijaitsee.

Mikäli hakija tai hänen perheenjäsenensä asuu vakituisesti tai oleskelee vakituisen luonteisesti kahdessa kunnassa, tulee henkilön hakea toimeentulotukea siitä kunnasta, missä kustannukset ovat syntyneet tai aiheutuneet vakituisesti tässä kunnassa oleskelusta. Kun hakijalle aiheutuu toimeentulotuen tarpeeseen johtaneita kustannuksia molemmista kunnissa oleskelusta, tulee hänen hakea tuki myös molemmista kunnista. Menojen, esim. asumismenojen, tulee olla toimeentulotukilain kannalta välttämättömiä ja kohtuullisia eikä hakijalla ole mahdollisuutta oleskella vain yhdessä kunnassa oleskeluperuste (esim. opiskelu) huomioiden. Hakijan tulee antaa riittävät selvitykset tilanteestaan hakemuksen käsittelyn yhteydessä.

Toimeentulotukea haetaan kirjallisesti, varatulla vastaanottoajalla tai muulla toimeentulotukiviranomaisen hyväksymällä tavalla. Asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa on annettava toimeentulotukiviranomaiselle kaikki ne tiedot, joita viranomainen tarvitsee toimeentulotuen tarpeen määrittämiseksi. Asiakkaan on esitettävä selvitys vaatimuksensa perusteista ja muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen.

Mikäli hakija antaa tahallisesti vääriä tietoja, voidaan myönnetty toimeentulotuki esittää pe-

rittäväksi takaisin hallinto-oikeuden päätöksellä. Lisäksi tullaan harkitsemaan tehdäänkö asiasta rikostutkinta.

Toimeentulotukiasia on käsiteltävä kunnassa siten, että asiakkaan oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon ei vaarannu. Kiireellisessä tapauksessa päätös on tehtävä käytettävissä olevien tietojen perusteella samana tai viimeistään seuraavana arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. Muussa kuin kiireellisessä tapauksessa päätös on tehtävä viivytyksettä, kuitenkin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta.

Puutteellinen hakemus viivästyttää hakemuksen käsittelyä tai hakemus voidaan joutua hylkäämään. Jos hakemus on puutteellinen, asiakkaalle on viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta annettava tai lähetettävä yksilöity kehoitus hakemuksen täydentämiseksi määräajassa. Viranomaisen voi vaatia hakijaa saapumaan henkilökohtaisesti paikalle, jos se on tarpeen asian selvittämiseksi.

Jos asiakas ei ole määräajassa täydentänyt hakemustaan tai esittänyt hyväksyttävää syytä täydennyksen viivästymiselle, päätös tehdään käytettävissä olevien tietojen pohjalta viivytyksettä.

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt.

3. TOIMEENTULOTUEN RAKENNE JA MÄÄRÄYTYMINEN

Toimeentulotuen määrä on toimeentulotukilaissa määriteltyjen menojen sekä käytettävissä olevien tulojen ja varojen erotus. Toimeentulotukipäätös perustuu aina tehtyyn toimeentulotukilaskelmaan. Hakijalla on mahdollisuus arvioida toimeentulotukioikeuttaan toimeentulotukilaskurilla osoitteessa: <http://www.sosiaalikallega.fi/asiakkaat/rovaniemi>

Laskuri antaa alustavan arvion hakijan taloudellisesta tilanteesta, mutta päätös tehdään aina erikseen hakemuksen perusteella.

Toimeentulotuki jakautuu perustoimeentulotukeen, täydentävään toimeentulotukeen sekä ehkäisevään toimeentulotukeen. Perustoimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon perusosalla katettavat menot (perusosa) sekä muut perusmenot, joihin kuuluvat asumismenot sekä vähäistä suuremmat terveydenhuoltomenot.

Täydentävässä ja ehkäisevässä toimeentulotuessa huomioidaan henkilön tai perheen erityisistä olosuhteista ja tarpeista johtuvia tarpeellisiksi katsottavia menoja kohtuullisuusharkintaan pohjautuen. Ehkäisevä toimeentulotuki käsitellään pääsääntöisesti sosiaalityöntekijän/ohjaajan antamalla ajanvarauksella ja sen myöntäminen edellyttää hakijan kokonaistilanteen selvittämisen.

Toimeentulotuki määrätään kuukaudelta. Tarvittaessa tuki voidaan myöntää ja maksaa kuukautta lyhemmältä tai pidemmältä ajalta.

Jos asiakkaalla ei ole oikeutta perustoimeentulotukeen laskelman perusteella, voidaan tuloylijäämä siirtää mahdolliseen täydentävän toimeentulotuen laskelmaan asiakkaalle tuloksi.

Toimeentulotuessa tehdään aina erilliset päätökset perustoimeentulotuen, täydentävän toimeentulotuen ja ehkäisevän toimeentulotuen osalta.

4. HUOMIOON OTETTAVAT TULOT JA VARAT

Tuloina otetaan huomioon kaikki henkilön ja perheen käytettävissä olevat tulot ja varat tulonlähteestä riippumatta. Huomioon otettavia tuloja ovat esim. palkka, työttömyysetuudet, eläke-etuudet ja sosiaalietuudet sekä pankkitiliotteesta näkyvät tilillepanot. Lisäksi tuloina huomioidaan pääoma- ja osaketulot.

Ensimmäistä kertaa toimeentulotukea hakevien asiakkaiden tuloksi/varaksi huomioidaan pääsääntöisesti tilin saldo hakemiskuukauden 1. päivästä. Käytettävissä olevat varat kuten säästöt, arvopaperit ja muu nopeasti realisoitavissa oleva varallisuus otetaan tuloina huomioon. Säästöistä ja arvopapereista voidaan jättää huomioimatta vähäinen osa (70 euroa/ruokakunta) henkilön tai perheen itsenäisen suoriutumisen turvaksi.

Toimeentulotuki voidaan periä takaisin tietyin edellytyksin toimeentulotukilain 20 §:ssä säädetyillä perusteilla. Lisäksi on otettava huomioon toimeentulotukilain 21 §:ssä säädetyt takaisinperinnän edellytykset ja esteet. Takaisinperinnästä määrätään toimeentulotuen myöntämisen yhteydessä. Toimeentulotukea myönnetään useissa tapauksissa ennakkona odotettavissa olevaa ensisijaista toimeentuloa turvaavaa korvausta vastaan, kuten eläkettä, elatusapua, asumistukea tai muuta avustusta vastaan. Ennakkona maksetun toimeentulotuen voi toimitella ilman hallinto-oikeuden päätöstä. Jos kyseessä on muu kuin ennakkona myönnetty toimeentulotuki, kuten osuus jakamattomaan kuolinpesään tai hakija omistaa kiinteää tai muuta omaisuutta, jonka realisointi ei ole voinut tapahtua nopeasti, myönnetty toimeentulotuki esitetään hallinto-oikeudelle perittäväksi takaisin sellaisesta varallisuudesta, joka ei ole tarpeen tuen hakijan toimeentulon turvaamiseksi.

Verotusarvoltaan alle 500 euron suuruista kiinteää omaisuutta ei edellytetä pääsääntöisesti realisoitavaksi, jos toimeentulotuen tarve on arvioitu olevan lyhytaikainen. Muissa tilanteissa omaisuus ohjataan realisoimaan välittömästi ja hallinto-oikeudelle tehdään esitys toimeentulotuen takaisinperimisestä. Kiinteään, muussa kuin omassa asuinkäytössä olevan omaisuuden realisointiajaksi annetaan aikaa hakijalle enintään 6 kuukautta.

Toimeentulotukea hakevien yrittäjien tulojen määrittelyssä lähtökohtana on yrittäjän antama selvitys. Mikäli esitetty selvitys ei riitä päätöksen tekemiseen, hakijalle on varattava tilaisuus esittää lisäselvityksiä. Yrittäjyyteen liittyy yritysrisi, minkä vuoksi yrittäjän on varauduttava tuloissaan tapahtuviin muutoksiin. Tällöin arviointikautena voi olla koko tilikausi. Myös yrittäjällä on velvollisuus huolehtia omasta elatuksestaan lain edellyttämällä tavalla. Jos yrittäjä laiminlyö elatustaan jatkamalla tappiollista yritystoimintaa, niin hakijan perusosaa voidaan alentaa 20 – 40 prosentilla.

4.1 Poikkeuksia tulojen ja varojen huomioidinnissa

Varoina ei oteta huomioon esim. henkilön tai perheen käytössä olevaa vakinaista asuntoa eikä tarpeellista asuinirtaimistoa.

Työttömyyspäivärahan kertoimen 21,5 päivän käyttö, aloitetaan, kun henkilö on tosiasiallisesti saanut kaksi (2) työttömyyspäivärahan 20 päivän suoritusta saman kuukauden aikana. Toimeentulotukea ei ole tarvinnut saada kokonaista vuotta ennen kertoimen käyttöönottoa vaan riittää, että työttömyyspäiväraha on maksettu sellaisena kuukautena, jolloin henkilö on saanut toimeentulotukea.

Kertaluonteisiksi ja vähäisiksi katsottavia alle 70 euron avustuksia tai ansiotuloja ei huomioida tuloiksi. Kertaluontoisena ja vähäisenä tulona pidetään tuloa, joka on saatu tilapäisluonteisesti ja on enintään 70 euroa kuukaudessa. Toistuvat tai jatkuvat ansiotulot huomioidaan käytettävissä oleviksi tuloiksi. Ansiotuloihin sovelletaan toimeentulotukilakiin tehtyä väliaikaista muutosta, jossa vähintään 20 prosenttia ansiotulosta, kuitenkin enintään 150 euroa kuukaudessa jätetään huomioidamatta tulona saajatalouteen toimeentulotuesta päätettäessä.

Mikäli lapsella (alle 18-vuotias) on säännöllisiä ja merkittäviä ansiotuloja, kokeilu, jonka mukaan osa ansiotuloista jätetään ottamatta huomioon, koskee myös perheen alaikäisiä lapsia. Perheen alle 18-vuotiaan säännölliset tulot ja varat huomioidaan vain siltä osin, kuin ne kattavat lapsen osuuden perusosasta sekä asumis-, ja yms. kustannuksista.

Toimeentulotuen toistuvaisasiakkaana olevan perheen alaikäisen lapsen satunnaisia (kestoltaan enintään 1 kk) kesätyöstä saatua ansiotuloa ei huomioida tulona lainkaan.

Matkakorvauksia ei oteta tulona huomioon siltä osin kuin ne vastaavat työmatkamenoja. Työmatkamenot huomioidaan edullisimman matkustustavan mukaisesti (julkisen liikenne). Oman kulkuneuvon käyttämisestä aiheutuneet kulut voidaan ottaa huomioon poikkeuksellisesti, jos se on välttämätöntä työtehtävien, puuttuvien ja hankalien liikenneyhteyksien tai sairauden tai vamman vuoksi. Oman auton käyttökuluina huomioidaan tällöin 0,20 euroa/km. Hakijan on haettava tulojen ennakonpidätyksen alentamista työmatkakulujen vuoksi, mikäli niitä ei ole ennakonpidätyksessä huomioitu, tämän jälkeen meno voidaan huomioida.

Veronpalautuksista jätetään huomioimatta 70 euroa /ruokakunta + 50 euroa /lapsi. Ylimenevältä osalta veronpalautus huomioidaan käytettäväksi olevaksi tuloksi. Jäännösveroja ei huomioida toimeentulotuessa menoksi.

Toimeentulotukea myönnettäessä ei äitiysavustusta, kansaneläkkeen hoitotukea, vammaistukea, lapsen hoitotukea, työttömyysturvalaissa tai julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tai kuntoutusrahalain 24 §:ssä tarkoitettua ylläpitokorvausta tai kuntouttavan työtoimintaan osallistuvalla maksettavaa toimintarahaa oteta huomioon tulona. Vastaavasti myöskään menoerät, joita nämä etuudet on tarkoitettu kattamaan, eivät ole toimeentulotuessa huomioitavia menoja. Vapaaehtoistoiminnasta saatavat kulukorvaukset eivät ole toimeentulotuessa huomioitava tuloja.

Jos tulot ovat ulosoton kohteena, huomioon otetaan vain ulosoton jälkeen tosiasiasa käytettävissä oleva osuus. Tämä koskee vain ulosmittausta suoraan palkasta, eläkkeestä tai muusta tulosta. Mikäli asiakas on vapaaehtoisella suorituksella lyhentänyt ulosotossa olevaa velkaansa, suoritukseen tulee suhtautua samalla tavalla kuin muihinkin velanhoidomenoihin toimeentulotukea myönnettäessä. Ulosottoviranomaisen vahvistaman maksusuunnitelman mukainen suoritus huomioidaan, jos se on korvaava menettely palkan ulosmittaukseen nähden.

Jos perustoimeentulotukilaskelma osoittaa tuloylijäämää, voidaan tätä ylijäämää siirtää seuraaville kuukausille huomioonotettavaksi tuloksi. Mikäli tuloylijäämä johtuu kertaluonteisesti saadusta tulosta ja siihen liittyvistä varojen tarkastelusta takautuvasti, voidaan tuloylijäämää siirtää toistuvasti, kunnes tuloylijäämätilanne lakkaa, mikäli se katsotaan kohtuulliseksi eikä se vaaranna hakijan välttämätöntä toimeentuloturvaa. Jos asiakkaalla ei ole perustoimeentulotuen laskeman perusteella oikeutta perustoimeentulotukeen, siirtyy laskelman osoittama tuloylijäämä mahdollista täydentävästä toimeentulotuesta tehtävään laskelmaan ja päätökseen.

5. PERUSTOIMEENTULOTUKI

5.1 Perusosa ja siihen sisältyvät menot

Toimeentulotuen perusosaan sisältyvät seuraavat menot: ravintomenot, henkilökohtainen ja kodin puhtaus, vähäiset terveydenhuoltomenot, television lupamaksu, sanomalehden tilausmaksu, paikallisliikenteen käyttö, puhelimen käyttömenot, vaatemenot, harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuneet menot.

	Prosenttia perusosasta	l kr/ euroa/kk
Ravintomenot	49	205,36 €
Vaatemenot	9	37,71 €
Informaatiomenot (lehti, TV, puhelimen käyttömenot)	20	83,82 €
Vähäiset terveydenhuoltomenot	3	12,57 €
Muut jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot (Henkilökohtainen ja kodin puhtaus, paikallisliikenteen käytöstä, harrastus- ja virkistysmenot, vastaavat muut jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot)	19	79,63 €
Yhteensä	100	419,11 €

Valtioneuvosto määrittelee perusosan suuruuden vuosittain ja vuodelle 2011 perusosat on määriteltä seuraavanlaisiksi:

<u>Tuen saaja</u>	<u>€ / kk</u>	<u>€ / päivä</u>
Yksinäinen ja yksinhuoltaja	419,11	13,97
Avio- ja avopuolisot	356,24	11,87
Lapset:		
0 - 9 -vuotiaat	264,04	8,80
10 - 17 -vuotiaat	293,38	9,78
18-vuotias vanhempiensa luona asuva	305,95	10,20

5.2 Perusosa erityistilanteissa

Sairaalassa tai laitoksessa olevien käyttöraha

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa oleville asiakkaille huomioidaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaissa annetun asetuksen mukaisesti käyttövara 97,00 euroa kuukaudessa menona perusosan sijaan.

Varusmies- tai siviilipalvelusta suorittavien avustaminen

Asevelvollisuuslain mukaan palvelustaan suorittavalla asevelvollisella on oikeus maksuttomaan majoitukseen, muonitukseen, vaatetukseen, terveydenhuoltoon sekä muuhun ylläpitoon. Siviilipalvelua suorittavalla on vastaavat etuudet siviilipalveluasetuksen nojalla.

Vankilassa olevien avustaminen

Vankilassa saatava ylläpito on ensisijainen toimeentulotukijärjestelmä vangeille. Vanki voi kuitenkin joutua toimeentulotuen tarpeeseen, jolloin hänelle voi syntyä oikeus toimeentulotukeen.

Ellei vangilla ole käytettävissään muita tuloja tai varoja ja hänellä on perusosalla katettavia menoja, joita hän ei ole voinut kattaa vankilasta saadulla ylläpidolla, käytetään perusosan määränä 97,00 euroa/kk.

Lyhyen, alle kuuden kuukauden tuomion saaneiden asumiskustannukset voidaan ottaa huomioon harkinnan mukaisesti, mikäli vangilla on ollut asunto ja hänellä on ollut oikeus asumistukeen ennen vapausrangaistusta. Vangin irtaimiston varastointiin voidaan myöntää toimeentulotukea, jos se katsotaan kohtuulliseksi.

Poste Restante -osoitteessa asuvat

Perusosan määrittäminen tapahtuu hakijan asumisestaan antaman luotettavan selvityksen perusteella. Selvityksestä on ilmentävä, missä hakija oleskelee ja asuu tilapäisesti tai pysyvästi. Mikäli toimeentulotuen hakija on väestörekisteritietojen mukaan asunut vanhempiensa luona ja sieltä muuttaa Poste Restante -osoitteeseen, niin perusosa määräytyy vanhemman luona asuvan mukaisesti.

Alennettu perusosa

Toimeentulotukilain mukaan jokaisella on velvollisuus kykynsä mukaan pitää huolta itsestään ja omasta elatuksestaan. Tämän johdosta henkilöllä on velvollisuus hakea kaikkia niitä etuuksia, joihin hänellä on oikeus ja ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi, ellei hän ole järjestänyt itselleen toimeentulotukeen nähden ensisijaista ja riittävää toimeentuloa.

Toimeentulotukea hakeva 17–64-vuotias henkilö on velvollinen ilmoittautumaan

työttömänä työnhakijana työvoimatoimistoon, ellei hän ole työssä palkansaajana, yrittäjänä tai opiskele päätoimisesti tai on lääkärin toteaman sairauden vuoksi esteellinen vastaanottamaan työtä tai hänelle muu edellä mainittuihin syihin verrattava hyväksyttävä syy olla vastaanottamatta työtä. Mikäli henkilö ei yksilöllisestä ohjauksesta huolimatta ole hakenut ensisijaisia etuuksia tai ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi, voidaan hänen perusosaansa alentaa 20 - 40 prosenttia.

Perusosan alentaminen tulee kysymykseen, mikäli henkilö kieltäytyy työstä tai työvoimapolitiisesta toimenpiteestä, kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain aktivointisuunnitelman laatimisesta tai kuntouttavaan työtoimintaan osallistumisesta sekä maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain tarkoittaman yhteistyövelvollisuuden laiminlyönnistä. Toimeentulotukilakia on muutettu 1.1.2011 alkaen siten, että ammatillista koulutusta vailla olevalle alle 25-vuotiaalle täysi-ikäiselle myönnettävää toimeentulotuen perusosaa voidaan alentaa 20 prosenttia myös silloin, jos häneltä on evätty työttömyysturva koulutuksesta kieltäytymisen vuoksi. Tarkoituksena on kannustaa vaikeassa tilanteessa ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten omatoimisuutta ja kiinnittymistä yhteiskuntaan.

Perusosan alentaminen voidaan tehdä vain edellyttäen, että alentaminen ei vaaranna ihmisarvoisen elämän edellyttämän turvan mukaista välttämätöntä toimeentuloa eikä alentamista voi pitää muutenkaan kohtuuttomana. Alentaminen voi olla kestoaltaan enintään kaksi kuukautta kerrallaan kieltäytymisestä tai laiminlyönnistä lukien.

Perusosan alentamisen yhteydessä on aina laadittava, mikäli mahdollista yhdessä toimeentulotuen hakijan ja tarvittaessa yhteistyössä työvoimaviranomaisten kanssa suunnitelma toiminnasta asiakkaan itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi ellei se ole tarpeetonta.

5.3 Muut perusosamenot

Perusosalla katettavien menojen lisäksi muina perusmenoina otetaan tarpeellisen suuruisena huomioon:

- 1) asumistukilain 6 §:ssä tarkoitetut asumismenot
- 2) taloussähköstä aiheutuvat menot
- 3) kotivakuutusmaksu
- 4) vähäistä suuremmat terveydenhuoltomenot

5.3.1 Asumismenot

Toimeentulotuessa asumismenoja huomioitaessa tarkoituksena on viimesijassa turvata henkilön ja perheen asuminen.

Rovaniemen kaupungin perusturvalautakunta on määritellyt kohtuullisina asumismenoina seuraavat vuokra kustannukset 1.3.2010 alkaen:

Perheen koko	Asunnon koko	Euroa/kk
1 henkilö	40 m ²	450
2 henkilöä	60 m ²	550
3 henkilöä	80 m ²	600
4 henkilöä -	90 m ²	700 – tapauskohtaisesti
opiskelijat		252 euroa
eläkkeensaajat		tapauskohtainen/Kelan huomioimat enimmäismenot

Asumismenoja voidaan ottaa huomioon todellisen suuruisina, jos toimeentulotuen hakijalla ei ole tosiasiallisesti mahdollisuutta saada paikkakunnalta kohtuullisen kokoista ja hintaista asuntoa. Uudelle toimeentulotukiasiakkaalle annetaan määräaika (yleensä 3 kk) hakeutua edullisempaan asuntoon, ennen kuin asumismeno huomioidaan perusturvalautakunnan määrittelemien kohtuullisten asumismenojen mukaisesti kohtuullistettuna. Kohtuullisina asumismenoina voidaan huomioida vuokraa enintään 18 euroa/hlö/kk yli kohtuullisen tason, mikäli siihen sisältyy kohtuullinen vesimaksu.

Asumismenot huomioidaan pääsääntöisesti kuukausikohtaisesti maksettujen tositteita vastaan. Hakijan tulee liittää hakemuksen liitteeksi esimerkiksi kuitti maksetusta vuokrasta, jos se ei käy ilmi mm. tilioitteelta.

Opiskelijalle, jolla on mahdollisuus ensisijaisesti maksuttomaan asuntolapaikkaan, ei huomioida menoksi vuokramenoa.

Domus Arctica –säätövuokra-asuntojen kalustemaksu ja tietoverkkomaksu huomioidaan toimeentulotuessa menoksi. Tällöin kysymyksessä on käyttömaksu, ja asiakas ei voi vaikuttaa asunnon varustukseen.

Yksilöllisistä tarpeista tai perheen olosuhteista johtuvista syistä voidaan kohtuullisten asumismenojen rajoista poiketa.

Yhtiövastike

Asumisoikeus- ja osaomistusasunnon käyttövastike ja erikseen maksettavat lämmityskustannukset ja vesimaksut huomioidaan menona. Osaomistusasunnon pääomavastike, joka on lainanlyhennysosuutta, ei hyväksytä asumismenoksi.

Omakotitalon tai vastaavan kiinteistön hoitomenot

Omakotitalojen ja omistusasuntojen asumismenoista huomioidaan vastike, asuntolainan korko, lämmityskustannukset, vesilaskut, kiinteistövero, tontin vuokra, jätehuolto, ekomaksu, nuohous, kohtuullinen koti- ja palovakuutus. Nämä menot huomioidaan pääsääntöisesti yhden kuukauden osuutta vastaaviksi normilaskelmaan, ellei olosuhteista muuta johdu. Asuntolainojen takaisinmaksuturva ei ole toimeentulotuessa huomioitava meno.

Omakotitalojen ja omistusasuntojen asumismenojen osalta pyritään määrittämään kuukausittaiset asumismenot, koska näihin menoihin tulee asukkaan osata varautua vuoden aikana. Kohtuullinen aika kuukausittaisten menojen arvioimiseen on kolme kuukautta toimeentulotukiasiakkuudessa.

Asunto- ja peruskorjauslainan korot

Kohtuulliset asuntolainan ja välttämättömän peruskorjauslainan korot huomioidaan asumismenoina.

Vesi

Kohtuullisessa vesitaululaskussa on huomioitava jo maksetut vesiennakot. Vesiennakkoa voidaan huomioida enintään 18 euroa kuukaudessa/henkilö, mikäli se ei sisälly vuokraan. Vesimaksu huomioidaan niiden kuukausien osalta, joilla asiakkaalla on oikeus toimeentulotukeen. Vesilaskujen kohtuullisuus tarkistetaan vesilaitokselta.

Kohtuullisessa vesitasauslaskussa huomioidaan menot seuraavasti: Vedenkulutus 3,5 m³/henkilö/kk, kun laskutetaan pelkkä lämminvesi ja enintään 5-7 m³/henkilö muulloin. Napapiirin Veden laskutuksessa käyttämä keskikulutuksen arviomäärä on 40 - 45 m³/vuosi/henkilö.

Sähkö- ja muut lämmityskustannukset

Sähkölämmitysasuntojen sähkölaskussa lämmityskustannusten osuudeksi lasketaan 70 prosenttia ja taloussähkön osuudeksi 30 prosenttia. Sähkölasku huomioidaan laskelmassa alkuperäisen eräpäivän mukaisesti, mikäli sen on kohtuullinen asiakkaan kokonaisasumismenot huomioiden. Omakotitalojen ja omistusasuntojen asumismenoista huomioidaan sähkölämmityskustannus pääsääntöisesti yhden kuukauden osuutta vastaaviksi normilaskelmaan, ellei olosuhteista muuta johdu.

Osittain sähkölämmityksellä lämmitettävään asuntoon voidaan huomioida polttopuita menona toimeentulotuessa enintään 5 m³/vuosi. Täysin puulämmityksellä lämmitettävään asuntoon voidaan huomioida polttopuita menona toimeentulotuessa enintään 10 m³/vuosi.

Polttopuut vuodeksi huomioidaan menoina kahdessa erässä. Polttopuumenon käsittelyä varten tulee antaa selvitys, mikä osa asunnosta lämmitetään sähköllä/puulla.

Kohtuullisiksi polttopuumenoina voidaan huomioida enintään 45,00 €/m³ (sis. alv) tai edullisin tarjous. Kuljetus huomioidaan, mikäli se katsotaan kohtuulliseksi.

Koti-, palo- ja muut vakuutukset

Kohtuullinen asuinkiinteistön koti-irtaimiston osuus ja palovakuutusmaksut huomioidaan menona.

Omakotitalon kotivakuusmääränä huomioidaan enintään 200 €/vuosi, joka voidaan jakaa kuukausieriin.

Kerros- ja rivitalon asunnon koko	Vakuutusmaksu euroa /vuosi	Vakuutusmaksu euroa /6 kk
40 neliötä	50	25
60 neliötä	60	30
80 neliötä	80	40

Henkilö-, auto-, liikenne- ja vapaa-ajan asunnon vakuutuksia ei huomioida menona. Hakijaa pyydetään esittämään aina vakuutuskirja laskun eräänäytymisen yhteydessä.

5.3.2 Terveystuettomenot ja sosiaalipalvelumaksut

Terveystuettomenoja toimeentulotuella korvattaessa yleensä edellytetään, että käytetään julkisia terveystuettomenon palveluita. Julkiset terveystuettomenon palvelut ovat ensisijaisia kansanterveystuettomenon, kunnallisen erikoissairaanhoidon ja mielenterveystuettomenon palvelujärjestelmiä. Yksityisistä terveystuettomenon palveluista johtuvat kustannukset voidaan toimeentulotukea myönnettäessä ottaa huomioon vain poikkeuksellisesti, kuten silloin, kun erikoissairaanhoidon tarve tai hoidon kiireellisyys sitä perustellusti edellyttävät.

Hammashoito

Hyväksytään ainoastaan julkisen terveystuettomenon kohtuulliset hammashoitokustannukset. Välttämätön proteettinen hoito huomioidaan terveystuettomenokeskushammaslääkärin suosituksesta sopimushinnoittelun ja eräpäivän mukaisesti laskelmaan menona. Asiakkaan tulee kuitenkin varautua kyseiseen hankintaan, mikäli asiakkaalla on tuloylijäämää kuukausittain. Mikäli toimeentulotukea hakee muu kuin toistuvaisasiakas, tarkastellaan hakijan tulotasoa ja olosuhteita myös ennen toimeentulotukiasiakkuutta. Asiakkaan tulee varautua ko. hankintaan, jos asiakkaalla on tuloylijäämää kuukausittain.

Silmälasit ja silmälääkärin palkkio

Perussilmälasien kohtuullinen hankintameno huomioidaan toimeentulotukilaskelmissa ter-

veydenhuoltomenona. Silmälasit ja lääkärinpalkkion omavastuuosuus voidaan huomioida toimeentulotuksessa menoksi kaupungin solmiman hankintasopimuksen mukaisesti. Jos asiakas hankkii silmälasit muualta kuin sopimusliikkeestä, otetaan huomioon sopimusliikkeen mukainen hinta. Mikäli toimeentulotukea silmälasihin hakee muu kuin pitkäaikais- tai toistuvaisasiakas, tarkastellaan hakijan tulotasoa ja olosuhteita myös ennen toimeentulotukiasiakkuutta. Asiakkaan tulee varautua ko. hankintaan, jos asiakkaalla on tuloylijäämää kuukausittain.

Fysioterapia

Hakijaa ohjataan käyttämään Rovaniemen kaupungin terveydenhuollon palveluita palvelutarpeensa arvioimiseksi esimerkiksi kuntoneuvolassa. Julkinen terveydenhuolto tarjoaa asiakkaille mm. kuntoneuvolassa ohjausta ja neuvontaa, ryhmäterapia- sekä yksilöterapiapalveluita toimintakyvyn ongelmassa lääkinnällisenä kuntoutuksena.

Fysikaalisesta hoidosta huomioidaan laskemaan kustannuksiksi vain julkisessa terveydenhuollossa annetun hoidon kustannukset. Yksityisen antamaa fysikaalista hoitoa ei huomioida menona toimeentulotuksessa, ellei hoidon tarve ole kiireellinen ja siihen on olemassa toimeentulotukilain 7 c §:n mukaiset erityiset syyt. Asiakkaan on toimitettava toimeentulotukioikeuden selvittämistä varten hoitavan lääkärin lausunto, pelkkä hoitomääräys ei ole riittävä.

Reseptilääkkeet

Julkisen terveydenhuollon lääkärin määräämät reseptilääkkeet otetaan huomioon maksutositteiden mukaisesti. Lääkemääräykseen on liitettävä apteekin kuitti. Toimeentulotukena korvataan apteekin lääkkeiden vaihtamista koskevan lain perusteella määrittämä edullisin vaihtoehto, mikäli lääkäri ei ole kieltänyt lääkkeen vaihtoa. Lääkärin määräämät reseptit e-pillereihin ja hormonikierukkaan huomioidaan menoina.

Potenssi-, nikotiini- tai laihdutuslääkkeisiin asiakkaalla on oltava lääkärintodistus/lääkärin lausunto, josta ilmenee sairaudentila sekä se, että ko. lääke on hänen hoitonsa kannalta välttämätöntä.

5.3.3 Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut

Pääsääntöisesti huomioidaan vain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut, ellei ole esittää erityisiä syitä ja perusteita käyttää yksityistä palvelua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain mukaan sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu, voidaan jättää perimättä tai sitä voidaan alentaa, jos henkilön elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syytä. Palvelun tuottava kunta tai kuntayhtymä voi päättää, että maksun perimättä jättämistä tai alentamista sovelletaan myös muihin maksuihin.

Sosiaalipalveluista perittävän maksun alentaminen on aina ensisijaista toimeentulotuen myöntämiseen nähden. Mikäli maksukyvyyn mukaan määräytyvät asiakasmaksut (mm. kotipalvelun maksut) aiheuttavat toimeentulotuen tarvetta, asiakkaan tulee hakea maksujen alentamista tai kokonaan poistamista laskuttajalta.

6. TÄYDENTÄVÄ TOIMEENTULOTUKI

Tarpeenmukaista täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää pääsääntöisesti toistuvais- ja pitkäaikaisasiakkaille sekä muille pienituloisille asiakkaan esittämään tarveselvitykseen perustuen, mikäli muutoin on oikeus toimeentulotukeen ja ratkaisu edesauttaa henkilön ja perheen itsenäistä selviytymistä.

Erityisinä tarpeina tai olosuhteena voidaan pitää esimerkiksi pitkäaikaista toimeentulotuen saamista, jatkuvaa pienituloisuutta, pitkäaikaista tai vaikeaa sairautta sekä lasten harrastustoimintaan liittyviä erityisiä tarpeita.

Erilaisten hankintojen tarpeenmukaisuutta ja menon kohtuullisuutta harkittaessa huomioidaan ensisijaisesti kestäväan kehitykseen perustuva kierrätys sekä tähän perustuvien liikkeiden tarjoamat markkinat sekä niiden hintataso ja muu vapaa kaupankäynti yksityishenkilöiden välillä (esimerkiksi nettikirpputorit).

Täydentävän toimeentulotuen myöntäminen perustuu aina asiakkaalle tehtyyn laskelmaan.

6.1 Takuuvuokra, vuokraennakko

Kiireellisessä asunnontarpeessa olevalle henkilölle tai perheelle voidaan toimeentulotukilaskelmassa hyväksyä menoksi yhden kuukauden kohtuullista vuokraa vastaava vuokravakuus. Vuokravakuus myönnetään pääsääntöisesti yhden kerran maksusitoumuksena.

Takuuvuokrasta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset otetaan huomioon siinä kunnassa, jossa oleskeltaessa kustannukset erääntyvät maksettavaksi. Yhden kuukauden kohtuullinen takuuvuokra voidaan huomioida menoina, mikäli:

- hakija on asunnoton
- perheen koko muuttuu
- kyseessä on edullisempi ja toimeentulotuessa huomioitavien kohtuullisten asumismenojen mukainen asunto
- hakijan elämäntilanne muuttuu

ja toiselle paikkakunnalle mikäli:

- työpaikka (ei lyhytaikainen)
- opiskelupaikka
- muut erityiset perhe- tai sosiaaliset syyt

Vuokravakuutta ei myönnetä, mikäli se ei ole kohtuullisten asumismenojen mukainen. Mikäli asumismeno ei ole kohtuullinen, hakemus hylätään kokonaan vakuusmaksun osalta ja ohjataan hakemaan kohtuuhintaista asuntoa. Takuuvuokrasta ja avainrahasta tehdään takaisinperintäpäätös.

Mikäli hakija on asunnoton, voidaan koti-irtaimiston varastointi huomioida toimeentulotuessa menoksi kohtuullisen ajan (n. 2 kk).

6.2 Muutosta aiheutuvat kustannukset

Muuttokustannuksiin voidaan myöntää toimeentulotukea, mikäli perhetilanne, työnsaanti tai opiskelu sitä edellyttävät, eikä korvausta makseta muun lain (esim. liikkuvuusavustus) nojalla tai henkilö/perhe saa muuten maksettua muuttokustannuksiaan.

Lähtöpaikkakunta huomioi muuttokustannukset kolmen kirjallisen muuttotarjouksen perusteella halvimmalla kuljetustavan mukaan. Toimeentulotukea muuttoon myönnetään vain, mikäli siihen on perusteltu syy:

- erotilanne
- perhekoko muuttuu

ja toiselle paikkakunnalle mikäli:

- työpaikka
- opiskelupaikka
- muut erityiset perhe- tai sosiaaliset syyt

Tuttavien suorittamiin muuttoihin voidaan myöntää polttoainekuluja esitettyjen kuittien mukaan enintään 0,20 euroa/km. Kantoapuun ei myönnetä toimeentulotukea ilman erityisenä perusteltua syytä. Tällaisia syitä ovat esim. terveydentilaan liittyvät seikat, jotka selvitetään erikseen.

6.3 Lapsen tapaamisesta aiheutuvat kustannukset

Lapsen luonapitokustannuksia huomioidaan toimeentulotukimenoina lapsen päivänormi kun tapaamissopimus on vahvistettu ja kun hakijalla on esittää luonapitovuorokausista to-

distus siltä vanhemmalta, jonka luona lapsi asuu. Päivänormiin sisältyvät paikallisliikenteen käyttö harrastus- ja virkistysmenot. (kts. perusosa kohta 5.1.) Pääsääntöisesti menot huomioidaan jälkikäteen. Matkakulut huomioidaan edullisimman kulkuneuvon mukaan puoleksi vanhempien kesken. Vanhempien matkakustannukset huomioidaan tapauskohtaisesti.

Jos luonapito ylittää tavanomaisena pidettävän luonapitoajan (joka toinen viikonloppu 4-6 vrk/kk ja puolet loma-ajoista) tulee pääsääntöisesti sen vanhemman, jonka luona lapsi asuu ja joka saa lapsilisän ja elatustuen/-avun, vastata lapsen elantomenoista ns. tavanomaisena pidettävän luonapitoajan ylimenevältä ajalta, ellei erityisistä, erikseen perustelluista syistä muuta johdu.

6.4 Välttämätön kodinirtaimisto ja kodinkoneet

Välttämättömään kodinirtaimistoon voidaan myöntää toimeentulotukea asiakkaalle, joka on ollut pitkään asunnottomana tai/ja pitkäaikais-/toistuvaisasiakas, jolla ei ole lainkaan kodinirtaimistoa eikä hän voi muulla tavalla rahoittaa hankintoja.

Yksinäiselle henkilölle voidaan hyväksyä asunnon perushankintoihin enintään 300 euroa sekä pariskunnalle ja perheelle 500 euroa. Asiakkaan tulee esittää tarveselvitys ja eritelty kustannusarvio tarvittavista hankinnoista ennen päätöksentekoa.

Jääkaapin ja pesukoneen kohtuulliset korjauskustannukset voidaan huomioida menoina, ellei taloyhtiössä ole pesutupaa. Pesukoneen hankintamenoksi voidaan huomioida enintään 218,50 euroa (Rovaniemen kaupungin kilpailuttaman hankintasopimuksen mukaisesti), mikäli asiakas hankkii kodinkoneen muualta, niin huomioidaan menoksi hankintasopimuksen mukainen hinta.

6.5 Välttämättömät lasten tarvikkeet

Lastenvaunujen hankintaan voidaan myöntää perheelle kertaluonteisesti vaunujen osalta enintään 120 euroa ja rattaisiin enintään 80 euroa. Lasten sänkyyn ja patjaan voidaan myöntää perheelle kertaluonteisesti enintään 70 euroa.

6.6 Matkakulut

Työhaastattelumatkoihin toiselle paikkakunnalle voidaan avustaa, mikäli muulla tavalla ei avustusta ole saatavilla (TE-toimisto, työnantaja) ja työllistyminen näyttäisi ilmeiseltä. Asiakkaan tulee esittää kirjallinen todistus työpaikkahaastattelusta ja/tai kopio siitä, että on hakenut liikkuvuusavustusta ja selvittänyt mahdollisuuden saada avustusta ennakkoon TE-toimistosta. Tällöin menoon voidaan myöntää toimeentulotukea takaisinperinnällä ensisijaisesta etuudesta.

6.7 Hautauskulut

Vainajan tilillä olevat varat tulee aina kohdentaa välttämättömiin hautausmenoihin. Mikäli vainaja on varaton, myönnetään toimeentulotukea välttämättömiin hautauskustannuksiin oman kunnan alueella. Välttämättöminä hautauskustannuksia huomioidaan seuraavat menot sopimushinnoittelun mukaisesti: arkku + arkkuun huolto, pieni kukkalaitte arkun päälle, kuljetukset sis. polttohautaus. Haettaessa toimeentulotukea hautauskuluihin on hakemukseen liitettävä mukaan perunkirja.

Hautauskuluissa ei huomioida muistotilaisuuden menoja, lehti-ilmoitusta eikä hautakiveä. Seurakunnan maksuja ei huomioida pääsääntöisesti menoina toimeentulotuessa. Ensisijaisesti ohjataan hakemaan niistä maksuvapautus, mikäli pesä on varaton.

Lähiomaisen (lapset, vanhemmat, puoliso) kuoleman johdosta voidaan kukkalaitteisiin ja hautajaismatkoihin myöntää toimeentulotukea.

Hautauskustannukset huomioidaan toimeentulotuessa menoksi kaupungin solmiman hankintasopimuksen hinnoittelun mukaisesti. Jos asiakas hankkii hautauspalvelun muualta kuin sopimusliikkeestä, otetaan huomioon sopimusliikkeen mukainen hinta. Hankintasopimuksen mukaiset kohtuulliset hautauskustannustiedot sekä sopimusliikkeen yhteystiedot saa sosiaalipalvelukeskuksesta.

6.8 Harrastemenot

Pitkäaikaisessa toimeentulotukiasiakkuudessa olevalle perheen lapselle harrastusmenoihin voidaan huomioida 100 euroa/vuosi/lapsi hakijan esittämän tarveselvityksen sekä esitettyjen tositteiden mukaan. Muutoin jokapäiväiset harrastusmenot kuuluvat perusosalla katettaviin menoihin.

6.9 Romanivaatetus

Romaninaisen hameen hankintakuluihin huomioidaan tapauskohtaiseen harkintaan perustuen 403 euroa/hame. Omavastuuosuus on 33,64 euroa, joka vastaa perusosan vaatehankintamenoa. Koska hameen käyttöikä on n. 2 vuotta, on perusteltua myöntää hameen hankintaan avustusta enintään 2 vuoden välein. Tuen hakijan tulee yksilöidä hameen hankintakustannus ja paikka mistä hame ostetaan. Tuki myönnetään maksusitoumuksena tai tositetta vastaan raha-avustuksena. Muut romanikulttuuriin liittyvät vaatehankinnat sisältyvät normaaliin perusosaan. Romanihameen korjausraha kuuluu perusosaan.

6.10 Passit ja kansalaisuushakemukset

Passin hankkimisesta aiheutuneet kulut hyväksytään menoksi ulkomaalaisille, joilla on vähintään vuoden oleskelulupa ja hakijalla on esittää erityinen tarve. Oleskeluluvasta ja sen uusimisesta aiheutuvat kustannukset huomioidaan toimeentulotuessa harkintaan perustuen menoksi tositteita vastaan, mikäli muut toimeentulotuen myöntämisen edellytykset ovat olemassa. Kulut huomioidaan toimeentulotukilaskelmassa menona, kun asiakas on esittänyt poliisilaitoksen antaman kustannusarvion tai maksukuitin. Passia varten tarvittavat valokuvat huomioidaan myös menona. Mikäli passi täytyy uusida oman maan edustustossa, siitä aiheutuneet matka- tai muut kulut huomioidaan toimeentulotuessa.

6.11 Opiskelusta aiheutuvat kustannukset

Pääsykoemaksut ja muut opiskelusta aiheutuvat kulut

Mikäli asiakas hakee toimeentulotukea pääsykokeisiin (matkakulut, osallistumismaksu jne.), myönnetään täydentävää toimeentulotukea pääsääntöisesti vain, jos asiakas tai hänen vanhempansa ovat pitkäaikaisia toimeentulotukiasiakkaita.

Opiskelijan ensisijainen toimeentulojärjestelmä on opintotukilain (65/1994) mukainen opintotuki, joka on tarkoitettu kattamaan opiskeluaikaiset opinto- ja toimeentulokustannukset. Opintotuki koostuu opintorahasta, asumislisästä ja valtion takauksesta opintolainaan. Siten myös valtion takaama lainan muodossa suoritettava tuki on ensisijainen toimeentulotukeen nähden.

Muista opiskelusta aiheutuviin menoihin esim. oppikirjoihin, tarvikkeisiin, työvaatteisiin jne. voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea, mikäli asiakas/perhe on pitkäaikainen toimeentulotukiasiakas ja hakija esittää erityisiä tarpeita menojen huomioimiseksi.

Opintolainojen korot

Opintolainan korot eivät pääsääntöisesti ole toimeentulotuella katettavia menoja. Opintolainan korot voivat kuitenkin olla täydentävällä toimeentulotuella katettavia henkilön erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvia menoja esimerkiksi silloin, jos koron maksamatta jättäminen vaarantaisi hakijan opintolainan saamisen ja opintojen jatkamisen tai muun vastaavan syyn vuoksi.

7. EHKÄISEVÄ TOIMEENTULOTUKI

Toimeentulotuesta annetun lain 13 §:n mukaan kunta myöntää päättämiensä perusteiden mukaan ehkäisevää toimeentulotukea lain 1 §:n 2 momentissa mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä sekä pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta.

Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää mm. hakijan aktivointia tukeviin toimenpiteisiin, asumisen turvaamiseksi, ylivelkaantumisesta tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi sekä muihin hakijan omatoimista suoriutumista edistäviin tarkoituksiin.

Ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen edellyttää asiakkaan elämäntilanteen tarkempaa kartoitusta. Ehkäisevä toimeentulotuki on tarkoitettu mm. akuutteihin elämäntilanteisiin tai niiden ehkäisemiseen tai hakijan taloudellisen ja sosiaalisen elämäntilanteen hallintaan saattamiseksi.

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkempia myöntämisperusteita ja tuen euromääräisiä rajoja ei ole tarkoituksenmukaista tarkemmin määrittellä, koska ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen perustuu yksilökohtaiseen harkintaan eikä sitä myönnetä kaavamaisesti.

8. KÄSITEMÄÄRITTELYÄ

Pitkäaikaistyöttömällä tarkoitetaan henkilöä, joka on ollut yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä työnhakijana.

Toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkuudella tarkoitetaan vähintään vuoden yhtäjaksoista toimeentulotukiasiakkuutta ja hakijalle on myönnetty perustoimeentulotukea tänä aikana.

Toimeentulotuen toistuvaisasiakkuudella tarkoitetaan vähintään kuuden kuukauden asiakkuutta hakemuskuukautta edeltävänä aikana vuoden sisällä (hakijalle myönnetty perustoimeentulotukea).